

Helena Houdová

„Na to, kolik mám dětí, mám dobrou postavu!“

V patnácti letech se začala učit znakovou řeč, odmítla jíst maso a účastnila se blokády Temelínu. V devatenácti se stala Miss ČR. Dovolenu tráví ve slumech a sirotčincích. A jen o pár dní později, obklopena fotografiy, obléká luxusní šaty od Valentina. Helena Houdová žije život plný extrémů. Naplno.

137

TEXT: LUCIE TRUHELKOVÁ





V z pomenete si, kdy jste začala pomáhat znevýhodněným dětem?

Nejdřív jsem se zajímala o zvířata, pak o bezdomovce... Do dětského domova jsem přišla poprvé v nějakých sedmnácti letech. Pamatuji si, jak se mě tehdy jedna z vychovatelek zeptala: „Ty jsi ta nová praktikantka?“ A protože jsem tehdy chodila na gympl a netušila, co to je praktikantka, protože my jsme žádnou praxi neměli, řekla jsem: „No já nevím, asi jo.“ Pak jsem tam s dětmi pobývala, později si je začala brát domů na víkendy a na Vánoce.

Prý jste také na dálku adoptovala kambodžskou holčičku s AIDS.

To je pro mě taková dost intimní věc a nemluví se mi o tom lehce. Sokri bohužel před rokem a něco zemřela. Ne na AIDS, ale proto, že se nám dostala do rukou pozdě. Bylo jí pět let a vážila pět kilo, zemřela na podvýživu. V současné době mám adoptovaných sedm dětí – šest holek a jednoho chlapečka.

Co vás přiměje adoptovat smrtelně nemocné dítě, když ani nevíte, jestli stihne vystudovat?

Ty děti nemají žádný limit, do kdy umřou. Léky jsou totiž už na takové úrovni, že s virem HIV můžete žít

klidně dvacet nebo i čtyřicet let. Jenže se k těm dětem většinou nedostanou. Takže když je adoptujete, moc jim tím pomůžete. Například v Kambodži, odkud byla Sokri, má k lékům díky různým organizacím přístup zatím jen tisíc dětí – z toho tři stovky spadají pod slovenskou organizaci Magna, kterou naše nadace Sunflower Children podporuje. Ale nemocných dětí je třeba deset nebo padesát tisíc, to číslo je neznámé. Virus HIV se tu šíří rychleji než v rozvojové Africe.

Proč je situace zrovna v Kambodži tak špatná?

Z historického hlediska hlavně proto, že při poměrně nedávné genocidě byla Rudými Khméry povražděna veškerá zdejší inteligence. Chybí tu vzdělaná vrstva lidí. Navíc je v Kambodži běžné, že otec rodiny chodí k prostitutce. Ta stojí půl dolaru, kdežto kondom dolar. Virem HIV se pak od něj nakazí jeho žena a následně jejich dítě. Po smrti rodičů zůstane často samo, na ulici. K nám do sirotčince se tyhle děti dostávají v hrozném stavu – podvyživené, s vypadanými zoubky, bez vlasů, s šílenými lézemi...

Co s nimi děláte?

Co by? Snažíme se je vši silou zachránit. Loni v březnu nám místní lékaři přinesli desetiletou holčičku, že pro ni už nemají místo a jestli u nás může zemřít. Vážila sedm kilo. Ale koordinátorka Denisa z Magny, která ten námi částečně dotovaný sirotčince provozuje, to nevdala. Nakoupila léky a ta holčička se z toho dostala.

Tohle je jeden z mých nejoblíbenějších projektů, jsem v Kambodži pečená vařená. Ani místní paměťihodnost Angor Vat jsem ještě neviděla, jsem pořád zaseknutá mezi těmi dětmi.

„Pocity beznaděje netrpím. I kdybych pomohla jen jednomu dítěti, má celé mé snažení smysl.“

Netrpíte pocity beznaděje? Všechny strádající děti světa přece nezachráníte, to prostě není možné. Absolutně netrpím.

Vím, že existuje několik tisíc dětí, které díky tomu, že se nám podařilo sehnat peníze, dostávají každý den najíst a mohou chodit do školy. A i kdybych pomohla jen jednomu, má to celé snažení smysl. Samozřejmě vím, že kromě Sokri nám zemřou další



děti, i když dělám všechno pro to, aby k tomu nedošlo. Ale stát se to může. Jediné, v čem mohu pomoci to ovlivnit, je, že se snažím. Každý člověk by měl.

Je rozdíl provozovat nadaci v Čechách a v Americe?

Tady se mi ze začátku moc nedařilo, i proto, že ve svých devatenácti letech jsem nebyla moc dobrý šéf nadace. Takže jsme zpomalili a teď, po nějakých šesti letech, se to tu začíná slibně dávat dohromady. Je to i tím, že se mění zdejší společnost. Přicházejí za námi lidé, že by se rádi stali dobrovolníky, a já jsem z toho úplně unesená. Protože když jsem se tady někoho takového snažila sehnat před pěti lety, nikdy jsem nebyla úspěšná. Lidé v Čechách v poslední době konečně začali mít pocit, že se mají docela dobře a mohli by proto pomoci ostatním.

Američané to takhle mají?

Ano. Tam je to naprosto normální, je to součást osobní prestiže. Pro darování peněz mají navíc mnohem lepší právní podmínky, mohou si tu částku odepisovat z daní. Třeba když vám dají milion dolarů, celé si je zapíšou do nákladů firmy. Tolik jsem tedy pro děti ještě nedostala... Ale dostanu!

Tak alespoň v něčem jsou Američani dobří.


V tomhle určitě, i když samozřejmě také ne všichni. Ale máme například jednoho dárece, který se na jeden den

rozjel do Kambodže, aby ten náš projekt viděl. A když se vrátil zpátky, dal mi šek, který celý projekt pokryl. To je přesně podle naší filozofie, vycházející ze snahy spojovat konkrétní děti s konkrétními dárci. Nejen v Kambodži, ale i v Nepálu, v České republice, na Kubě...

Téměř přesně před rokem vás na Kubě zatkl kvůli fotografování v chudinské čtvrti. Sledujete dění v tomto státě i dnes?

„Jsem vytížená, mám málo času. Ale kdybych měla dělat něco jiného, asi bych se za chvíli zbláznila. Nenaplnovalo by mě to duševně.“





„Kromě jednoho
chlapečka
mám na dálku
adoptované
samé holky. Mají
to totiž těžší,
zvlášt s nějakým
handicapem.
Jedna má africká
holčička po
obrně nemůže
chodit. Je ale
hodně chytrá
a maká na sobě.“

Velmi pozorně. Také proto, že jsme tam právě poslali grant na podporu dětí disidentů. Ale necítím se dostatečně politologicky vzdělaná na to, abych tady teď tu situaci analyzovala a pokoušela se odhadnout, co se stane po smrti Fidela Castra. Pochopitelně to, co se tam děje, chápu jako zlo. Protože svoboda je základní lidská potřeba. Disidenti tam bydlí doslova ve sklepech, bez oken, mají jen jednu postel a všude plno špíny. A přesto mají pořád sílu bojovat proti režimu. S vědomím, že mohou být kdykoli zatčeni. Také je po tom, co jsem odjela, zatkli. Třikrát. Ale to nebylo jen kvůli mně, tam je prostě zatýkají každou chvíli.

Ovládáte umění fotografie dobře, když vás dostalo až do vězeňské cely?

Já vlastně vůbec neumím fotit. Fotím prostě tak, jak to cítím. Chtěla jsem v New Yorku chodit na nějaký fotografický institut, ale jsem v tomhle ohledu hrozná, vůbec jsem se k tomu zatím nedostala. Samozřejmě ale zjišťuji různé triky od kamarádů fotografů a oni se mi smějí...

To je úžasná možnost, dívat se při práci pod ruce těm nejlepším fotografům!

To je. Jenže potíž je v tom, že módní fotografie má úplně jiná pravidla než ta dokumentární. Je dobré rozumět základům světla, ale při dokumentárním focení si ho stejně nijak nenastavíte. A když někde ve slumu fotím děti, nemůžu je instruovat stylem: „Otočte se ke sluníčku, děčka!“ Učím se vidět kompozici, protože v budoucnu bych se možná ráda focením živila. Hrozně mě to naplňuje. Baví mě běhat po válečné zóně v Kolumbii a dělat fotky.

To musejí mít vaši rodiče radost... Doufám, že tohle nebudou číst, protože o té Kolumbii ani nevědí.



Pětiletá Sokri (nehoře) zemřela na podvýživu. Helena ale bojuje dál. Vlevo a dole její snímky dětí z Guiney, Brazílie a Kambodži.



SEZNAMTE SE

Helena Houdová se narodila v roce 1979. Vystudovala sportovní gymnázium a posléze antropologii na Západočeské univerzitě v Plzni. Když v devatenácti letech získala titul Miss ČR, proslula odmítnutím předvádět kožichy a nechat se líčit kosmetikou testovanou na zvířatech. Je zakladatelkou a zároveň ředitelkou nadace Sunflower Children, podporující znevýhodněné děti po celém světě. Více najdete na www.sunflowerchildren.cz.

Zjistila jsem, že nemá cenu rozčilovat je víc, než jsou.

Mají o vás strach?

Velký. Proto už jim ani neříkám, kam letím a co tam chci dělat. Vždycky jen pošlu esemesku. Třeba: „Čau, jsem v Brazílii.“ Detaily si nechám pro sebe. Mají to se mnou těžké a vždycky měli. Při blokadě Temelínu jsem spala na zemi pod igelitem, protože hrozně přelo, a oni si mysleli, že jsem na

návštěvě u kamarádky. A když jsem v patnácti letech přestala jíst maso, tak se mnou udělali dohodu, že musím tedy jíst alespoň ryby, než mi bude osmnáct. Jinak že se budu muset odstěhovat z domova.

A teď vás ironii osudu stejně vídají minimálně. Nemáte pocit, že svou rodinu zanedbáváte kvůli dětem na druhé straně planety?

Haha! Tak to rozhodně nemám. Já si svou rodinu opečovávám, loni jsem byla v Plzni třináctkrát. Sakrafix! Třeba babičku vídám častěji než můj brácha!

Co muži? Na ty také máte čas?

Víte, já neznám nic lepšího než život, který vedu právě teď. Jsem unavená, ale naplňuje mě to. Nenesu zodpovědnost jen za sebe, ale i za několik tisíc dětí, jenže jsem si to takhle vybrala a chci to.

Koneckonců, kdo by si vás s tolika dětmi vzal, vidíte?

Právě! Ale zase mám docela dobrou figuru na to, že mám takovou kupu dětí! (rozesměje se) Vím, že ten správný čas přijde, a rozhodně nemám strach, že zemřu sama a opuštěná. I když teď přítele nemám.

Třeba se vás muži bojí, to se silným a samostatným ženám stává.

Nemyslím. Oni by chtěli, ale já nechci. Počkám si, v současné chvíli se mi nechce řešit nějaké vztahové záležitosti. Mám totiž opravdu málo času. To nejsou dobré podmínky pro fungující vztah. Na jógu se dostanu jednou za měsíc a sama jsem jen v hotelu, když jedu někam na práci jako modelka.

Odhodíte přehlídku, za peníze koupíte letenku a vyrazíte do Kambodže?

No, bylo by pěkné, kdybych měla po jedné přehlídce na letenku, ale

v podstatě to tak nějak je. Vždycky čtyři měsíce makám a vydělávám peníze, abych pak dva měsíce mohla objíždět projekty, které Sunflower Children podporuje, a vybírá nové.

Neděláte modelku se sebezapřením – teď se tady projdu v těch drahých šatech, vůbec mě to nebaví a ponižuje mě to, ale pak budu moci pomáhat?

Ne, kdepak. Myslím, že je to také díky tomu, že jsem s modelingem pořádně začala až ve dvaceti. Sice jsem nebyla ještě hotový člověk, ale v tom věku už víte, co je pro vás důležité. V patnácti ne. Jde jen o to, kam dovolíte druhým lidem v přístupu k vám zájit.

Takže vás modeling baví?

Hrozně mě baví kreativní focení. Jako když jsem na fotkách do české Elle hrála jednou Brigitte Bardot, pak zas Marlene Dietrich... To je něco, co bych mohla dělat do aleluja. Navíc můžu díky téhle práci získávat důležité kontakty pro nadaci. A také se dostanu třeba na ostrovy uprostřed oceánu na jachtu, kde fotíme. Sama bych si tam nikdy nezaletěla, protože já prostě jezdím na dovolenou do slumů, sirotčinců a děčáků.

Není to někdy až nepřijemný kontrast, pendlovat mezi dvěma tolik odlišnými světy?

Je to neuvěřitelná škola života. Lítám ze skládky v Kambodži na přehlídku Dioru. Nebo sedím ve vězení na Kubě a dva dny po návratu chodím po mole v luxusních šatech. Onehdy to bylo dost vtipné i proto, že jsem si z Indie odvezla na focení do Kanady šilené střední potíže. Říkala jsem jim, že můžu fotit jen ve studiu, kvůli záchodu. Ale nakonec to stejně bylo venku...

Poslyšte, kam vlastně chodí modelky při focení v exteriérech na záchod?

A že vůbec na záchod chodí, vidíte? Lidí si myslí, že my prostě nechodíme! Nejsm žádná cukrová panenka.

Připadá mi komické, že když cestuji po rozvojových zemích, spím třeba na zemi, dostanu se do hor, kde není elektrina ani tekoucí voda... Lidé tam topí tak, že v jeskyni, kde spí, mají morčata, která drží teplo. A pak přijedu na focení a řeší se, jestli stačí

čtyřhvězdičkový hotel a zda mi nevdá převlékat se jen za nějakou zástěnou. Hlavně ze začátku býval pro mě návrat do civilizace těžký. Přijela jsem z Guiney, kde mám také jednu adoptovanou holčičku a je to tam jeden velký slum, šilena bída. A hned druhý den po příletu jsem předváděla šaty za několik desítek tisíc dolarů, dívala se na ně a říkala si, to je hrůza, za to by se postavily tři školy! Když jdeme

s kamarády na večeri, dělávají si ze mě často legraci a říkají: „Tak, kolik by za to bylo dět?“

A kolik?

Podle toho, kolik platíme. Když tři sta dolarů, tak to je jedno dítě na celý rok.

Co máte nejdražšího v šatníku?

Nemám moc drahé věci. Jedině ty, které dostanu po focení. Ale sama si drahé šaty ani boty nekupuju, nepotřebuju je. Stejně je to třeba s bydlením. Donedávna jsem v New Yorku bydlela v šestém patře bez výtahu, takže když jsem dotáhla kufrы k taxíku, seděla jsem v něm vždycky úplně vyřízená. A měla jsem tam myši.

Prosím?

Myši. V New Yorku je jich hrozně moc. Typický rozhovor tam probíhá asi takhle: „Ahoj, tak co, kde bydlíš?“ „Bydlím tam a tam.“ „Aha, a máš tam myši?“

Mně myši nevdá, jako malá jsem měla doma křečky a morče Kikinu, jenže ve městě jsou nositeli různých nemocí. A když mi tam jedna chcipla, už jsem to nevládla a přestěhovala se.

Takže teď už myši nemáte?

Teď mám druhý patro s výtahem, který si vysloveně užívám. A dva spolubydlíci. Kluka a holku, nejsou z branže. Nemá význam, abych měla být sama pro sebe. Jen se tam vždycky otočím na patě a zase někam uháním.

„Nekupuju si drahé šaty, kabelky a boty. Nepotřebuju je. Stejně jako luxusní byt.“



Kreativní focení Helenu prý baví. Ale když má fotoaparát v ruce ona, vytváří dokumentární a reportážní snímky.

Helena Houdová
není žádná
loutka...

„Věci, o kterých vím, že
nejsou správné, mě rozčilují.
A když vím, že je můžu
změnit, jdu a udělám to.“

